

Kunnanhallitus	§ 307	27.11.2019
Kunnanhallitus	§ 10	22.01.2020
Kunnanhallitus	§ 149	17.06.2020
Perusturvalautakunta	§ 117	17.12.2020

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN UUELLEEN JÄRJESTÄMINEN

KHALL § 307

Valmistelija: kunnanjohtaja Jouni Martikainen

Kunnanvaltuuston 21.8.2019 hyväksymään talouden tasapainottamisohjelmaan sisältyy sosiaali- ja terveyspalveluiden uudelleen järjestämisen kautta vuodelle 2021 kohdentuva 376.000 € ja siitä edelleen vuonna 2022 300.000 € summalla lisää talouden tasapainottamista. Tehtyjen selvitysten, sekä myös käytyjen YT-neuvottelujen perusteella vaikuttaa ilmeiseltä, että tavoite on saavutettavissa vain laajalla sosiaali- ja terveyspalveluiden ulkoistamisella. Toisaalta sekä talouden tasapainottamistyön yhteydessä saatujen konsulttiselvitysten, että sen jälkeen tehtyjen markkinaselvitysten perustella tasapainottamistavoitteen saavuttaminen laajan ulkoistamisen kautta on realistista.

Työnantajan toimesta on ilmoitettu henkilöstön kanssa käydyissä YT-neuvotteluissa 20.11.2019, että työnantaja ei ole löytänyt, eikä myöskään YT-neuvotteluissa ole löydetty muuta ratkaisua talouden tasapainottamisohjelman mukaisen säästön saavuttamiseksi kuin laajamittaisella palveluiden ulkoistamisella.

Kuntalain 22 § 1 momentin mukaan: ”Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.”

Kuntalaki 29 §1 momentin mukaan: "Kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämisestä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa."

Päätös siirtymisestä laajasti ulkoistettuun palvelutuotantoon on valtuustotallalla päätettävä siten, että sen jälkeen voidaan aloittaa hankintamenettely.

Täydennetty valmistelu (27.11.2019):

Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudelleen järjestämisen ohjaustyöryhmän kokouksessa 25.11.2019 esillä olleesti on kuitenkin vielä syytä varmistaa kirjallisella prosessilla, ettei sosiaali- ja terveyspalveluiden uudelleen

järjestämisen tavoitteita ole saavutettavissa tavoitellussa aikataulussa kuntayhteistyön kautta.

Päätösehdotus (kunnanjohtaja):

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että valtuusto aloittaa kuntalain 22 § 1 momentin ja 29 § 1 momentin mukaiset vuorovaikutusprosessit Askolan kunnan sosiaali- ja terveystalouden uudelleen järjestämisestä siten, että palvelutuotanto kokonaisulkoistettaisiin viranhaltijatehtäviä sekä eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuoltoon lukuun ottamatta vuoden 2021 alusta lukien yksityiselle palveluntuottajalle tai, että sosiaali- ja terveystalouden palvelut järjestettäisiin yhteistyössä Porvoon kaupungin tai Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kanssa siten, että palvelutuotanto siirrettäisiin Porvoon kaupungin tai Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän järjestämisvastuulle.

Lisäksi kunnanhallitus kirjelmöi Porvoon kaupungille ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle tiedustellen, olisiko Porvoon kaupungin tai Keski-Uusimaan sote-kuntayhtymän kanssa edellytykset neuvotella sote-palveluiden järjestämisvastuun siirtämisestä vuoden 2021 alusta alkavana siten, että Askolan kunnan sote-palveluiden nettokustannustaso sitovasti laskee tämänhetkiseen nettovertailutasoon nähden vuonna 2021 vähintään 376.000 € ja edelleen lisää vuonna 2022 vähintään 300.000 € siten, että nettokustannustason alenema jää pysyväksi laskennalliseen palvelutarpeeseen nähden ja riittävät lähipalvelut tulevat turvatuiksi. Vastausta kirjelmään pyydetään 10.1.2020 mennessä.

Kunnanhallitus toteaa, että vuoden 2020 talousarvion mukainen perusturvalautakunnan (mukaan luettuna erikoissairaanhoidon) kokonaiskäyttökattaus on noin 14,86 miljoonaa euroa.

Tämä pykälä tarkastetaan heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Täytäntöönpano: valtuusto, Porvoon kaupunki ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä

Lisätietoja: kunnanjohtaja Jouni Martikainen, puh 040 5587 589 tai etunimi.sukunimi@askola.fi

KHALL § 10

Valmistelija: kunnanjohtaja Jouni Martikainen

Keski-Uusimaan sote-kuntayhtymän yhtymähallitus on käsitellyt asiaa kokouksessaan § 187 / 10.12.2019, jossa asia on päätetty jättää pöydälle.

Porvoon kaupunginhallitus käsittelee asiaa kokouksessaan 20.1.2020, johon kaupunginjohtajan esitys on:

"Porvoon kaupunki toteaa kannanottonaan Askolan kunnanhallitukselle, että Porvoon kaupunki osoittaa kiinnostuksensa aloittaa neuvottelut Askolan sote-palvelujen järjestämistä vastuun mahdollisesta siirtämisestä Porvoon kaupungille vuodesta 2021 alkaen. Sosiaali- ja terveystoimi yhdessä rahoitusjohdon kanssa laatii mahdollisen järjestämistä vastuun siirtoon liittyvät taloudelliset, toiminnalliset ja riskienhallintaan liittyvät lähtökohdat tiiviissä yhteistyössä Askolan kunnan kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että asian laajuuden ja aikataulun vuoksi on perusteltua, että viranhaltijavalmistelun lisäksi on mahdollista lisäksi käyttää tarpeellista ulkopuolista asiantuntija-apua."

Askolan kunnanvaltuuston sosiaali- ja terveyspalveluiden uudelleen järjestämiseen asettama ohjausryhmä on kokoontunut 13.1.2020 ja linjannut, ettei ulkoistamisvaihtoehdon jatkovalmistelua toistaiseksi tehdä kuntapohjaisten ratkaisuvaihtoehtojen ollessa potentiaalisia.

22.1.2020 täydennetty valmistelu:

Porvoosta saadun tiedon mukaan Porvoon kaupunginhallitus on hyväksynyt kaupunginjohtajan päätösesityksen.

Päätösehdotus (kunnanjohtaja):

1. Kunnanhallitus päättää aloittaa neuvottelut Porvoon kaupungin kanssa sote-palvelujen järjestämistä vastuun siirtämisestä Porvoon kaupungille vuodesta 2021 alkaen. Viranhaltijavalmistelun lisäksi on mahdollista käyttää tarpeellista ulkopuolista asiantuntija-apua. Kunnanhallitus toteaa valtuuston asettaneen sosiaali- ja terveyspalveluiden uudelleen järjestämiseen ohjausryhmän, jonka mandaattiin kuuluu toimia myös näiden neuvottelujen ohjausryhmänä Askolan osalta.

2. Ulkoistamisvaihtoehdon valmistelua ei toistaiseksi viedä eteenpäin.

3. Mahdollisen Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän vastauksen tultua tiedoksi saaduksi mahdollinen neuvotteluprosessin aloittaminen Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kanssa ratkaistaan kunnanhallituksen uudella päätöksenteolla.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Merkitään pöytäkirjaan, että Seija Öhman poistui kokouksesta tämän asian

käsittelyn jälkeen klo 19.20 ja kokouksessa pidettiin tauko 19.20-19.26.

Täytäntöönpano: Porvoon kaupunki, sote-henkilöstö

Lisätietoja: kunnanjohtaja Jouni Martikainen, puh 040 5587 589 tai etunimi.sukunimi@askola.fi

KHALL § 149

Valmistelija: kunnanjohtaja Jouni Martikainen

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 11.12.2019 § 69 päättänyt, että valtuusto aloittaa kuntalain 22 § 1 momentin ja 29 § 1 momentin mukaiset vuorovaikutusprosessit Askolan kunnan sosiaali- ja terveystalvaeluiden uudelleen järjestämisestä siten, että palvelutuotanto ulkoistetaan joko kokonaan tai vain tarpeellisin osin osaulkoistuksena viranhaltijatehtäviä sekä eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto lukuun ottamatta vuoden 2021 alusta lukien yksityiselle palveluntuottajalle tai, että sosiaali- ja terveystalvaeluiden palvelut järjestettäisiin yhteistyössä Porvoon kaupungin tai Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kanssa siten, että palvelutuotanto siirrettäisiin Porvoon kaupungin tai Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän järjestämisvastuulle joko kokonaan tai vain tarpeellisin osin. Uudelleenjärjestäminen tulee tehdä siinä laajuudessa, että sen voidaan arvioida johtavan säästöpaketissa asetettuihin säästötavoitteisiin vuosien 2021-2022 aikana.

Kunnanhallitukselle annetaan selvitys valmistelutilanteesta. Valtuuston asettama sosiaali- ja terveystalvaeluiden uudelleen järjestämisen ohjausryhmä on käsitellyt valmistelutilannetta kokouksessaan 4.6.2020.

Päätösehdotus (vs. kunnanjohtaja):

Kunnanhallitus merkitsee tiedokseen saaneensa valmistelutilanteen.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Lisätietoja: vs. kunnanjohtaja Tuija Saloranta, puh 040 719 5069 tai etunimi.sukunimi@askola.fi

KHALL § 149

Valmistelija: kunnanjohtaja Jouni Martikainen

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 11.12.2019 § 69 päättänyt, että valtuusto aloittaa kuntalain 22 § 1 momentin ja 29 § 1 momentin mukaiset vuorovaikutusprosessit Askolan kunnan sosiaali- ja terveystalvaeluiden uudelleen järjestämisestä siten, että palvelutuotanto ulkoistetaan joko kokonaan tai vain tarpeellisin osin osaulkoistuksena viranhaltijatehtäviä sekä eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto lukuun ottamatta vuoden 2021 alusta lu-

kien yksityiselle palveluntuottajalle tai, että sosiaali- ja terveystalouden palvelut järjestettäisiin yhteistyössä Porvoon kaupungin tai Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kanssa siten, että palvelutuotanto siirrettäisiin Porvoon kaupungin tai Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän järjestämisvastuulle joko kokonaan tai vain tarpeellisin osin. Uudelleenjärjestäminen tulee tehdä siinä laajuudessa, että sen voidaan arvioida johtavan säästöpaketissa asetettuihin säästötavoitteisiin vuosien 2021-2022 aikana.

Kunnanhallitukselle annetaan selvitys valmistelutilanteesta. Valtuuston asettama sosiaali- ja terveystalouden uudelleen järjestämisen ohjausryhmä on käsitellyt valmistelutilannetta kokouksessaan 4.6.2020.

Päätösehdotus (vs. kunnanjohtaja):

Kunnanhallitus merkitsee tiedokseen saaneensa valmistelutilanteen.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Lisätietoja: vs. kunnanjohtaja Tuija Saloranta, puh 040 719 5069 tai etunimi.sukunimi@askola.fi

PTLTK § 117

Valmistelijat: perusturvajohtaja Ilona Koskenniemi ja kunnanjohtaja Teemu Kejonen

Sosiaali- ja terveystalouden uudelleen järjestämisen ohjausryhmä on Askolan kunnanvaltuuston päätöksen 11.12.2019 § 69 mukaisesti selvittänyt kevään 2020 aikana Porvoon kaupungin mahdollisuutta ottaa Askolan SOTE –palvelut järjestämisvastuulleen. Porvoon kaupunginhallitus on kokouksessaan 29.6.2020 päättänyt, että keskustelua Askolan SOTE –palvelujen järjestämisvastuun siirtämisestä ei jatketa.

Keusote ei ole ottanut kantaa Askolan SOTE-palvelujen järjestämiseen vedoten valtakunnallisen SOTE-uudistuksen etenemiseen ja Uudenmaan erillisratkaisuun, jossa Askolan kunta kuuluu Itä-Uudenmaan maakuntaan (hyvinvointialue).

SOTE –ohjausryhmä on selvittänyt mahdollisuuksia saavuttaa talouden tasapainottamisohjelman mukaiset säästöt osaulkoistuksilla. Erikoissairaanhoidon osa-ulkoistamisen mahdollisuutta ja siitä syntyviä säästöjä SOTE-ohjausryhmä on selvittänyt Pihlajalinnan, Terveystalon sekä Mehiläisen kanssa. Saavutettavien säästöjen arvioiminen on ollut kovin vaikeaa ja osin epävarmaa, koska selkeiden kokonaisuuksien kustannusten vertailu nykyisiin HUSin tuottamiin palveluihin on erittäin hankalaa. Lisäksi mahdollisen osaulkoistamisen jälkeen olisi arvioitava kustannusvaikutukset HUS –kuntayhtymän jäsenkuntana, koska mahdollisesti ulkoistamisesta huolimatta As-

kolan kunnalle saattaisi jäädä maksettavaksi kuntaosuuksia.

SOTE – uudelleen järjestämisen ohjausryhmä on kokouksessaan 3.12.2020 käsitellyt Perlaconin laatiman taloudentasapainottamisohjelman SOTE-säästöjen tämän hetken tilannetta kunnanjohtaja Teemu Kejosen laatiman laskelman pohjalta. Laskelmassa on huomioitu Askolan kunnan toteutuneet SOTE –kustannukset 2019 tilinpäätöksessä sekä tilastokeskuksen, VM:n ja THL: selvityksiin perustuvaa tietoa kuntien yleisestä SOTE –kustannusten kehitymisestä. Oheismateriaalina on SOTE-kustannustietoa.

Vuonna 2019 SOTE-nettokustannusten keskiarvo oli Suomessa 3 490 euroa/asukas. Uudenmaan SOTE-nettokustannusten keskiarvo oli 3 115 euroa/asukas. Vaihteluväli kuntien välillä on iso: edullisimmin SOTE-palvelut tuottaa Muurame 2 497 €/asukas ja kalleimmin Pelkosenniemi 6 916 €/asukas.

Askola sekä lähikunnista Pornainen ja Sipoo pärjäävät hyvin asukaskohtaisten SOTE-nettokustannusten vertailussa: Pornainen on Suomen 5. edullisin (2 661 €/asukas), Sipoo 6. edullisin (2 719 €/asukas) ja Askola 29. edullisin (3 094 €/asukas) SOTE-palveluiden tuottaja. Itä-Uudenmaan SOTE-kustannukset kasvoivat vuonna 2019 maltillisimmin Uudellamaalla. Koko maan tasolla SOTE-nettokustannukset (€/asukas) kasvoivat SOTKA.NETin tilastojen mukaan vuodesta 2017 vuoteen 2018 2,8 % ja vuodesta 2018 vuoteen 2019 4,9 %.

Askolassa on suotuisa väestörakenne. Kun tarvekerroin Suomessa on keskimäärin 1,00; Askolan tarvekerroin on 0,87 eli Askolassa on edellytykset tuottaa SOTE-palvelut Suomen keskiarvoa edullisemmin. Tarvevakioidut menot on THL:n tuottama tilastoaineisto. Tarvevakioidut SOTE-menot ottavat huomioon alueiden väestörakenteen ja asukkaiden erilaiset palvelutarpeet SOTE-kustannusten vertailussa sekä tekevät eri alueiden kustannukset vertailukelpoisemmiksi.

Perlaconin laskelmissa, jotka ovat Askolan talouden tasapainottamisohjelma ja säästöpaketin taustalla on pohjana käytetty vuoden 2017 tilinpäätöslukuja. Tuolloin Askolan nettomeno oli 2 912 euroa/asukas. Tarvevakioitu nettokustannus oli 2 818 euroa/asukas ja erotus oli -94 euroa. Asukasluku oli tuolloin 5046 asukasta. Tästä saadaan Perlaconin laskema Askolan kunnan SOTE-palveluiden säästöpotentiaali 476 146 euroa, joka on erotus tarvevakioituun nettokustannukseen kerrottuna asukasluvulla. Vuoden 2017 tilinpäätöslukujen mukaan Askolan kunnan SOTE-palvelut olivat tasapainottamisohjelman mukaisesti verrokkikuntiin verrattuna edulliset mutta kokonaisuutena 476 t€ tarvevakioitua kustannusta kalliimmat.

Käytännössä SOTE-palveluiden uudelleenjärjestämistä on tehty tasapainottamisohjelman hyväksymisen jälkeen monin eri ohjelmassa määritellyin keinoin (SOTE-tasapainotuspapereita). Tehdyt toimet näkyvät mm. vuoden 2019

tilinpäätösluvuissa. Valtakunnallisesti SOTE-kustannukset ovat vuosina 2018 ja 2019 keskimäärin kasvaneet. Askolassa vuosina 2016–2019 SOTE-kustannukset alenivat 130 t€ eli -1,28 % tarkastelujaksolla (=keskimäärin 0,43 %/vuosi).

Vuoteen 2017 verrattuna Askolassa on päästy tilanteeseen, jossa palvelut tuotetaan merkittävästi tarvevakioituja kustannuksia edullisemmin. Askolassa vuoden 2019 toteutunut SOTE-nettomeno oli 3 094 euroa/asukas. Tarvevakioitu nettokustannus oli 3 468 euroa/asukas ja erotus oli näin ollen +468 euroa. Asukasluku oli tuolloin 4943 asukasta. Nyt ero tarpeeseen nähden on 2,3 M€.

Aiemman SOTE- ja maakuntauudistuksen valmistuksen yhteydessä VM:n kokoamissa aineistoissa on arvioitu SOTE-kustannusten kasvavan aikavälillä 2020–2029 reaalisesti keskimäärin noin 2,4 % vuodessa. Perusteluina tälle esitettiin ikääntyminen (lisää kustannuksia noin 1,4 % vuodessa), reaali-palkat (lisää kustannuksia noin 1 % vuodessa) ja tuottavuus (0 %, ei hidasta menojen kasvua).

Viime vuosina Askolassa on tehty hyvää työtä. Luvuista voidaan havaita, että kunnan omalla toiminnalla ja toiminnan järjestelyillä on käytännössä tehty säästöjä ja hillitty merkittävästi SOTE-kustannusten kasvua. Nyt SOTE-palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti. Lukujen mukaan Askolan kunta on omin toimin saanut tehtyä tasapainottamisohjelmaan kirjattuja säästöjä merkittävämmät säästöt.

SOTEn uudelleenjärjestämisen ohjausryhmä totesi yksimielisesti 3.12.2020, että tehtyjen laskelmien mukaan Askolan kunta on saavuttanut ja ylittänyt tasapainottamisohjelmassa asetetut säästötavoitteet. Näin ollen säästötavoite on saavutettu. Jatkotoimenpiteenä sovittiin, että perusturvalautakuntaan, hallitukseen ja valtuustoon valmistellaan pykälä jossa todetaan, että säästö on saavutettu omilla toimilla eikä ulkoistamista tarvita. Merkittävää on se, että saavutetut säästöt ovat pysyviä, aloitetut säästötoimenpiteet ja kehittämistyö jatkuvat omassa toiminnassa. Edelleen on omin toimenpitein varmistettava, että kustannuskehitys jatkuu suotuisana ja palvelut pysyvät kustannustehokkaina sekä laadukkaina.

Päätösehdotus (perusturvajohtaja):

Perusturvalautakunta merkitsee saaneensa asian tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

LIITE 27

sote-kustannustiedot

Lisätietoja: perusturvajohtaja Ilona Koskenniemi, puh 040 7109 119; kunnanjohtaja Teemu Kejonen, puh.040 7109 045 tai etunimi.sukunimi@askola.fi